

**PROBLEMA DEFICITULUI RESURSELOR
INVESTIȚIONALE ÎN CONTEXTUL
DEZVOLTĂRII INOVATOARE A PRODUCERII
ALIMENTELOR ÎN UCRAINA**

*Nelya CHORNA, PhD, Profesor universitar,
Universitatea Națională Economică din Ternopil,
Departamentul Economie, organizare și planificare în
CAI, Ternopil, Ucraina*

Articolul analizează starea modernă și tendințele problemei deficitului resurselor investiționale în contextul dezvoltării producției inovatoare de alimente în Ucraina. Sunt studiate dinamica și caracteristicile regionale ale investițiilor străine în agricultură și în industria alimentară. Contradicțiile de bază, care rezultă din procesul de dezvoltare a investițiilor în producția de alimente, sunt accentuate pe baza experienței interne și externe.

Cuvinte cheie: deficit, investiții, dezvoltare, inovare, contradicții, sfera producției de alimente.

Soluția problemei. Cei mai mulți dintre oamenii de știință moderni din Ucraina și reprezentanții mediului de afaceri, lideri publici și politicienii consideră că problema majoră, care limitează dezvoltarea economică a țării, în condițiile actuale, este lipsa de investiții în sectorul real al economiei. Pentru a rezolva această problemă au fost elaborate strategii, regulamente și au fost implementate programe de activitate, care au avut drept scop creșterea fluxului, mai ales cel al investițiilor străine în Ucraina. În unele sectoare ale economiei, de fapt, facilitarea investițiilor de către stat a oferit rezultate pozitive, în timp ce în altele, inclusiv în sfera producției de alimente se constată în continuare deficitul critic al resurselor investiționale. Trebuie remarcat faptul că problema dezvoltării investițiilor în acest sector strategic și important al economiei pentru stat este de prim rang și necesită o abordare echilibrată pentru a fi soluționată.

Cele mai recente analize ale cercetărilor. Lucrările multor oameni de știință din țară, precum V.G. Bodrov, V.F. Martynenko, E.K. Marchuk, T.V. Matsybora, V.G. Fedorenko etc., sunt dedicate problemelor generale ale investițiilor pentru dezvoltarea economică în Ucraina. Autorii arată esența dezvoltării investițiilor, în condițiile actuale. Aceștia oferă, de asemenea, diferite modele pentru asigurarea securității creșterii economice durabile a țării.

În același timp, aspectele teoretice, metodologice și aplicative ale formării politicii de investiții în sfera producției de alimente în Ucraina, la nivel național și regional, sunt în centrul atenției următorilor oameni de știință: M.S. Vitkov, M.D. Gylka, O.I. Goychuk, V.I. Kopytko, D.F. Krysanov, M.M. Odintsov etc. Ar trebui remarcat faptul, că analiza problemei dezvoltării investițiilor în știința producției de alimente este la un stadiu incipient, care are legătură atât cu demonstrarea bazei teoretice și metodologice a unor astfel de studii, cât și accentuarea zonelor de soluții practice pentru probleme specifice.

Setarea sarcinii. Scopul cercetării noastre este de a analiza

**THE PROBLEM OF INVESTMENT RESOURCES
SCARCITY IN THE CONTEXT OF FOOD
PRODUCTION INNOVATION DEVELOPMENT
IN UKRAINE**

*Nelya CHORNA, PhD, Associate Professor, Ternopil
National Economic University, Department of
Economics, Organization and Planning in AIC, Ternopil,
Ukraine*

The article analyzes the modern state and trends of the investment resources deficit decision problem in the context food production innovative development in Ukraine. The dynamics and regional characteristics of foreign investment in agriculture and food industry are studied. The basic contradictions which arise from the process of food production investment development are outlined on the bases of domestic and foreign experience.

Key words: deficit, investment, innovation development, contradictions, food production sphere.

JEL Classification:L5, L6, L15, O14, O25, O31
UDC 338.439

The problem solution. Most of modern Ukrainian scientists and business representatives, public leaders and politicians quite properly consider the major problem that restrains the country economic development in the present-day conditions, the lack of investment in the real economy sector. To solve this problem it was developed strategies, regulations, the activity programs that were aimed at increasing the flow, especially foreign investment flow in Ukraine were implemented. In some economy sectors, in fact, facilitation the investment by the state provided positive results, while others, including the food production sphere it is still observed the critical deficit of investment resources. It should be noted that the very problem of the investment development of the strategic important economy sector for the state is multiple-valued and needs the balanced approach to the problem solution.

The latest researches analysis. The works of many domestic scientists, such as V.G. Bodrov, V.F. Martynenko, E.K. Marchuk, T.V. Matsybora, V.G. Fedorenko etc. are devoted to the general problems of economic investment development in Ukraine. The authors show the essence of investment development in the current conditions, they also offer its various models for the security of sustainable national economic growth.

At the same time the theoretical, methodological and applied aspects of investment policy formation in the food production sphere in Ukraine at national and regional levels are in the focus of the following scientists M.S. Vitkov, M.D. Gylka, O.I. Goychuk, V.I. Kopytko, D.F. Krysanov, M.M. Odintsov etc. It should be noted that the analysis of the investment development problem of food production science is at the early stage, which is connected with both proving the theoretical and methodological foundations of such studies and outlining the areas of practical solutions to specific problems.

Setting the task. The aim of our investigation is to

situația actuală și tendințele soluțiilor problemei deficitului de resurse de investiții, în contextul dezvoltării inovatoare de producție alimentară în țara noastră. Este important de a sublinia principalele contradicții, care pot apărea la dezvoltarea de investiții a zonei investigate, pe baza experienței naționale și internaționale.

Materialul de bază. Resursele de investiții, care determină natura producției sociale moderne, sunt considerate un obiect integral, care cuprinde, pe de o parte, stocuri, bani, putere și resurse de muncă, iar pe de altă parte, resurse intelectuale, sociale, economice, politice, juridice, informaționale și de binefacere, care, în condiții corespunzătoare, pot crește sau scădea eficacitatea primei categorii enumerate și astfel, trebuie să fie utilizate pentru creștere [7].

Omul este liderul resurselor de investiții, folosite în procesul social de producție. Disponibilitatea abilităților și cunoștințelor specifice, care sunt deținute de către angajatul unei companii este o resursă care ar trebui să fie transformată la potențialul de dezvoltare al investițiilor sociale [8].

V. Martinenko (2010) confirmă în mod corespunzător că, în prezent, principala problemă a economiei naționale este suspendarea exactă a reproducerii simple prin utilizarea inefficientă a informațiilor și a resurselor de investiții intelectuale [7].

Pentru a reveni la problema generală a dezvoltării investițiilor, se merită de remarcat implicarea în economia națională, în special în sfera producției alimentare, a investițiilor străine, care nu sunt întotdeauna un fenomen pozitiv.

În special, conform părerii D. Krysanov, investitorii străini, care fac investiții în industria alimentară ucraineană au câteva obiective principale:

- crearea producției interne de la zero, cu scopul de a ocupa o poziție dominantă pe piața internă a produselor alimentare și în rezultatul acesteia, în afara țării;
- pătrunderea în industria alimentară a producătorului autohton până la distrugerea sa efectivă și ocuparea unei poziții monopoliste sau preferențiale pe piața produselor autohtone;
- stabilirea unei evaluări obiective a situației reale din sfera politică și economică din țară, prin organizarea acesteia pe bază de capital propriu sau în cadrul acordurilor cu entitățile de afaceri mici din Ucraina [6].

De fapt, echilibrul între asigurarea competitivității internaționale a industriei alimentare interne și a securității alimentare a populației este o problemă-cheie pentru dezvoltarea investițiilor în sfera producției de alimente.

Trebuie remarcat faptul că, în funcție de tendințele urgente, specifice dezvoltării atât în economia globală, cât și în cea națională, care sunt cauzate de răspândirea societății post-industriale și a cunoașterii economiei, ar trebui, de asemenea, ca abordările moderne ale securității alimentare să fie dezvoltate și implementate în pas cu inovațiile. Trebuie să menționăm că, sfera producției alimentare furnizează, de fapt, populația cu nevoile de bază și, în același timp, este caracterizată, probabil, de către cele mai dinamice și diverse procese de producție, care ar trebui să utilizeze în mod activ soluții tehnologice moderne, de dezvoltare, atât prin utilizarea materiei prime, cât și prin prelucrarea acesteia, fabricarea produselor finale și prin promovarea de noi produse și implementarea acestora direct pe piață. În toate etapele provocării în dezvoltarea producției alimentare inovatoare, de asemenea, ar trebui să fie crucială securitatea alimentară maximă pentru

analyze the current situation and trends solution of investment resources deficit problems in the context of the innovative food production development in our country. It is important to outline the main contradictions that arise from the investment development of the investigated area on the basis of national and international experience.

The basic material. The investment resources that determine the nature of modern social production is considered as an integral object, comprising, on the one hand, stocks, money, power and labor resources, and on the other, social and economic, political, legal, informational, intellectual and humanity resources that under appropriate conditions can increase or decrease the effectiveness of the first and must be used for growth [7].

The human is leading investment resource, used in the process of social production. The availability of specific skills and knowledge which are possessed by the company employee is a resource that should to be converted to the social development investment potential [8].

V. Martinenko (2010) properly confirms that at present the main problem of the national economy is exact suspension of the simple reproduction through the inefficient use of information and intellectual investment resources [7].

To revert to the investment development issue in general, it is worth noting the involvement in the domestic economy, especially in the food production area, the foreign investment which is not always a positive phenomenon.

In particular, according to D. Krysanov, foreign investors by making investments in the Ukrainian food industry have several main objectives:

- the creation of in-house production from scratch with aim to occupy a dominant position in the domestic market of food items and its outcome to overseas;
- the penetration in the food industry the domestic producer to the actual destruction and monopolistic or preferential market position occupation of domestic products;
- the setting objective evaluation of real political and economic situation in the country through the organization on the basis of equity or under agreements with Ukrainian small business entity [6].

Actually of the balance between ensuring the international competitiveness of the domestic food industry and the population food security is the key problem for the food production investment development sphere.

It should be noted that depending on the urgent trends specific development both global and national economies which are caused by the spread of post-industrial society and the economy knowledge, the modern approaches to the food security should also be developed and implemented in course with the innovation. We have to say in fact, that the food production sphere actually provides the population with basic needs and at the same time is characterized by perhaps the most dynamic and differentiated production processes that should actively use the modern technology solutions, development, both by using raw material, its processing, end product manufacturing and by the promotion of new products and their direct implementation to the market. At all stages of the food production innovation development challenge also should be the

consumatorul final.

Componenta economică a dezvoltării producției de alimente inovatoare în cadrul modelului ideal ar trebui să fie combinată organic cu elementul social, care, în opinia noastră, este de bază în contextul siguranței alimentare a populației. Cu toate acestea, luând în considerare faptul că securitatea alimentară este adesea considerată ca fiind una dintre componentele securității economice a statului, putem presupune existența unui conflict de interese și responsabilități între securitatea alimentară a populației și securitatea economică a statului. Astfel, investițiile străine, în mod evident, în egală măsură cu efectul economic pozitiv, conțin o amenințare semnificativă la adresa securității economice a statului.

Trebuie să menționăm că investițiile străine directe în producția de alimente din Ucraina este în creștere în ultimii ani și în anul 2012 a ajuns la aproape 3 miliarde de dolari (Fig. 1).

Analizând distribuția de ISD între agricultură și industrie alimentară (Fig.2), putem observa un dezechilibru semnificativ, care este de aproape trei ori mai mare în preponderența investițiilor din industria alimentară, în comparație cu cele din agricultură. Această situație nu este cu siguranță propice pentru renovarea facilităților de producere din agricultură și este cauzată de rentabilitatea scăzută a producției agricole din Ucraina și dezvoltarea slabă a afacerilor mari, ca fiind cele mai atractive investiții din acest domeniu.

maximum food security for the final consumer.

The economic component of the food production innovative development within the ideal model should be organically combined with social, which, in our opinion, is the basic in the context of population food security. However, taking into consideration the fact that food security is often regarded as one of the state economic security component, we can assume the existence of a conflict of interests and responsibilities between the population food security and the state economic security as a whole. Thus, foreign investments, obviously, equally with the positive economic effect, contain a significant threat to the state economic security.

We have to mention that foreign direct investment in the Ukrainian food production is growing in recent years and in 2012 it has reached almost \$3 billion (Fig. 1).

Analyzing the distribution of FDI between agriculture and food industry (Fig. 2), we can observe a significant imbalance, which is almost triple in the investments predominance in the food industry in comparison with agriculture. This situation is certainly not conducive to the agriculture production renovation facilities and is caused by low profitability of agricultural production in Ukraine and poor development of big business as the most attractive investment in this area.

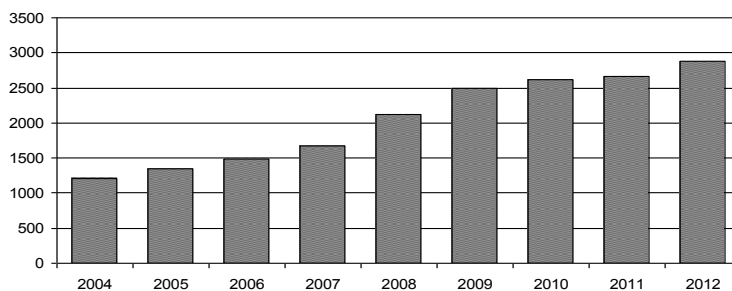
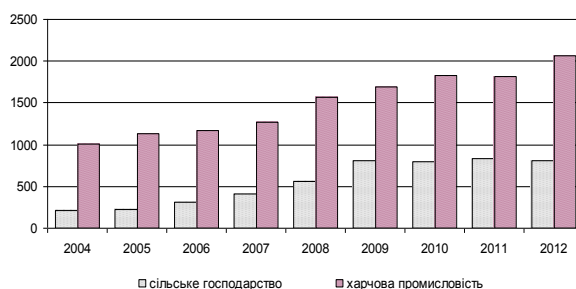

Fig.1. Investiții străine directe în producerea alimentelor din Ucraina, mln USD

Fig. 1. Foreign direct investments in the food production of Ukraine, \$ mln.

Sursa/ Source: Format conform [4]/ Formed according to [4].

Agricultură/Agriculture Industria Alimentară/Food Industry

Fig.2. Investiții străine directe în agricultură și în industria alimentară în Ucraina, mln. USD

Fig. 2. Foreign direct investments in agriculture and food industry in Ukraine, \$ mln.

Sursa/ Source: Format conform [4]/ Formed according to [4].

Structura teritorială a investițiilor în producția de alimente arată o diferențiere regională clară (Fig. 3). Cele mai atractive regiuni pentru investiții dețin o bază suficientă de resurse naturale, cât și o infrastructură bine dezvoltată, inclusiv comercial. O anumită importanță a atractivității investițiilor regionale este, de asemenea, potențialul lor social și demografic.

The territorial structure of investments in food production shows a clear regional differentiation (Fig. 3). The most attractive investment regions are as with sufficient natural resource base, so and with a well-developed infrastructure, including trade. Also the certain importance for the attractiveness investment of regions is also their social and demographic potential.

Fig.3. Investițiile străine directe în producerea de alimente în regiunile Ucrainei
Fig. 3. Foreign direct investment in the food production in the regions of Ukraine

Sursa/ Source: Format conform [4]/ Formed according to [4].

Rezumând rezultatele analizei investițiilor în producția de alimente în Ucraina și luând în considerare rezultatele studiilor anterioare a problemei, considerăm că eliminarea defectelor în dezvoltarea producției de alimente în Ucraina necesită investiții substanțiale pentru dezvoltarea producției agricole, inclusiv punerea în funcție a fermelor de reproducere și de semințe, introducerea tehnologiilor agricole moderne și crearea unei infrastructuri de piață perfectă. Cele mai prospere și eficiente ca cost în situația actuală sunt proiectele, care prevăd crearea unui lanț integrat pe verticală și orizontală, începând cu producția de materii prime agricole până la prelucrarea profundă, în special în domenii, precum producerea și prelucrarea producției de lapte, prelucrarea producției de carne și a celei de legume, prelucrarea produselor de fructe și boabe [9].

Concluzii. Astfel, resursele actuale de investiții, în termeni moderni constituie forța motrică a regiunilor și țărilor în curs de dezvoltare socială și economică. Cu toate acestea, tranziția către o economie post-industrială a resurselor de investiții se schimbă treptat. Informațiile și investițiile intelectuale sunt cele mai importante iar lipsa lor, în opinia noastră, a dus la regres în mai multe domenii ale sferei naționale a producției alimentare. Această dezvoltare inovatoare în condițiile economice moderne este o investiție domestică crucială în viitorul efectiv al securității industriei alimentare a Ucrainei.

Summarizing the results of the investment analysis in the food production in Ukraine and taking into consideration the results of the issue previous studies, we believe that elimination the defects in the development of food production in Ukraine requires substantial investments for the development of agricultural production, including the resumption of breeding and seed farms, introduction of modern farming technologies and creation a perfect market infrastructure. The most perspective and cost-effective in the present situation are projects which foresee the creation of vertical and horizontal integrated chain from production of agricultural raw materials to its deep processing, especially in the areas such as production and milk production processing and meat production processing and vegetable, fruits and berries products processing [9].

Conclusions. Thus, the actual investment resources in the modern terms constitute the driving force of regions and countries social and economic development. However, the transition to a post-industrial economy of the investment resources is gradually changing. The information and intellectual investment are the most important and the lack of which is, in our opinion, led to regress in many areas of the food production national sphere. This innovative development in modern conditions is the very domestic and crucial investment in the future effective food security of Ukraine.

Referințe bibliografice / References

1. ВИТКОВ, М.С. Розвиток інвестиційної політики в сільськогосподарському секторі України. В: Економіка АПК. 2010, № 3, сс. 54-57.
2. ГИЛКА, М.Д. Залучення прямих іноземних інвестицій в оновлення основного капіталу в господарствах Чернівецької області. В: Науковий вісник Чернівецького університету. 2010, вип. 495, сс. 105-109.
3. ГОЙЧУК, О.І. Забезпечення продовольчої безпеки як головний пріоритет інвестиційної політики в АПК. В: Науковий вісник Національного аграрного університету. Київ, 2010, вип. 154, ч. 1, сс. 91-95.
3. Державна служба статистики України [acesat 25 martie 2013]. Disponibil: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. КОПИТКО, В.І., КІЧОР, В.П. Особливості розвитку інвестиційних процесів в агропромисловому комплексі. В: Науковий вісник НЛТУ України: збірник науково-технічних праць. 2007, вип. 17.2, сс. 110-117.
5. КРИСАНОВ, Д.Ф., БУЖИМСЬКА, К.О. Харчова промисловість України в контексті розвитку національної інноваційної системи. В: Вісник Хмельницького національного університету. 2009, № 5, том 1, сс. 58-66.
6. МАРТИНЕНКО, В.Ф. Формування інвестиційних ресурсів суспільного розвитку [acesat 25 martie 2013]. Disponibil: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_uprav/2010_3/13.pdf
4. МАРЧУК, Е.К. *Україна: нова парадигма прогреса*. Київ: Аваллон, 2001. 224 с.
7. ОДІНЦОВ, М.М., ОДІНЦОВ, О.М. Самозабезпечення як індикатор продовольчої безпеки [acesat 25 martie 2013]. Disponibil: <http://economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=509>

Recomandat spre publicare: 16.04.2013